

Labod

glasilo podjetja
labod tovarne oblačil
Novo mesto

leto XIX
27. 9. 1993
število 5

ZA SREČNO POT V KLASIČEN IZVOZ

Prizadevanja in opozarjanja na nujnost razvoja klasičnega izvoza, kar je seveda ena najtežjih in dolgoročnih nalog, so rodila sad. Od izbire **avstrijske agencije TM&C** za to povezavo je delo hitro steklo. Sredi aprila je na operativnem delu skupne naloge - priprave kolekcije srajc za izvoz na avstrijsko in nemško tržišče - začela delati mešana skupina. Zastavljen plan, ki sta ga z majhnimi popravki potrdili obe strani - Labodova in stran **g. Walterja**, ki zastopa omenjeno agencijo - teče tako rekoč brez odstopanj. Vsaka stran je imela svoje zadolžitve in na predviden rok za izdelavo vzorčne kolekcije je bila ta zares izdelana. Tako že teče prodaja na avstrijskem tržišču, na nemškem pa se tudi že začena. Od aprila pa do tega trenutka je bilo opravljenega precej dela. **Labod** se je obvezal, da bo zagotovil kupone, zadolžen je bil za končen izbor kakovosti (kaj bo šlo dokončno v prodajo na tujem trgu), za izdelavo vzorčnih modelov, prav tako za celotno adjustažo in za patentiranje blagovnih znamk za klasičen izvoz... Seveda jih lahko patentiramo le za slovensko področje, medtem ko bomo s skupnimi močmi to nalogo izpeljali na obeh omenjenih tržiščih. Prav tako pa je skupna naloga oblikovanje cen in dokončna odgovornost za kolekcijo.

In avstrijska stran? Ocena in analiza tržnih možnosti na nemškem in na avstrijskem območju, načrtovanje prodaje - kje naj bi izdelke prodajali, izdelava opisa modelov in koncepta kolekcije (materiali, dezeni, oblike...), oblikovanje imena blagovnih znamk...

In kako so naloge potekale? Raziskava je pokazala, da prvotna **štiri imena blagovnih znamk**, ki so bila enobesedna in so spominjala na že znana in uveljavljena modna imena, niso sprejemljiva. Tako je namesto štirih znamk sedaj sprejeta odločitev za dve blagovni znamki srajc in sicer **Crocket** za nekoliko sproščenejši program elegantnih moških srajc. Vse so iz čistega bombaža, v kolekciji pa se je dokončno oblikovalo 67 modelov. Vzorčnih srajc je v vsakem modelu od 3 do 5, kar je bilo pogojeno tudi z velikostjo kuponov.

Izvoznik, ki je bil zadolžen za operativni del priprave kolekcije je poudaril, da je bilo v tej skupini lepo in tudi poučno delati. Način, ki ga je predlagal avstrijski partner je zelo efekten. Pred odločitvijo kako in kaj, je bila vsem v delovni skupini znana usmeritev - kateri kupon, barva, dezen je za določeni model. Zelo nazorno delo je omogočalo tudi napredek po začrtanem planu, slabost pa je vendarle v tem, **pravi g. Kastelic**, da smo začeli s pripravami kakšen mesec prepozno in je bilo nekaj živčnosti pri pridobivanju kuponov. Zataknilo se je tudi pri prebledi etiketi za znamko **Crocket**, ki bo sicer ostala enaka, vendar bodo barve močnejše. Dela je bilo veliko in bilo je zahtevno, toda, če vemo, da gre za začetek, smo vendarle - kljub naporom mnogih v tej verigi nastajanja kolekcije za klasičen izvoz, zadovoljni.

Med nalogami, ki jih je prevzel **g. Walter** je tudi oblikovanje mreže trgovskih predstavništev in tako potujejo Labodove srajce po avstrijskem in nemškem tržišču v družbi dveh predstavnikov, ki sta že uveljavljena na področju prodaje konfekcije. Predstavniki za nemško tržišče je izbral v kolekciji 20 modelov, ki jih bo predstavil zahtevnejšim trgovinam, medtem ko je predstavnik za Avstrijo vzel celotno kolekcijo. Iz tega je sicer pričakovati nekoliko bolj razdrobljena naročila, medtem ko je za nemški trg prva ocena, da naj bi bila naročila za posamezen izdelek dokaj ugodna. Dosežena cena, ki pa je še predmet razprav, saj naj bi jo le še nekoliko znižali, pa zagotavlja nadpovprečno ceno glede na cene, ki smo jih dosegli do sedaj v izvozu. Rezerva je le še v materialu, ki naj bi ga skušali uvažati iz cenovno bolj konkurenčnih področij, nekaj tega pa je možno nabaviti tudi doma. Vodilo pa je seveda zahtevana kakovost in čistost sestava.

Tudi agencija je "doma" v konfekciji, nekaj izkušenj imajo tudi že na Madžarskem, kjer žanjejo uspeh v mešani lastnini oz. sovlaganju v projekt, ki so ga prevzeli, pa tudi na slovenskih tleh so že imeli nekaj stikov. Očitno so zelo zainteresirani za dolgoročno sodelovanje,

saj ustanavljajo tudi svojo poslovalnico pri nas. Tako lahko rečemo, da je to zares začetek nečesa večjega. Toda preveč preprosto bi zvenelo, če bi "to večje" videli že kar v prihodnji sezoni.

V tisku je tudi prospekt, ki je seveda zaželen. Kako bo z ostalimi spremljajočimi možnostmi - predstavitev na sejmju, kar naj bi bilo tudi potrebno in ostala reklama, pa je zaenkrat še v povojih. Prvi koraki naj bi bili seveda pospremljeni z dodatnimi dejavnostmi, ki pa so zelo drage. Ko bo slika o prodornosti in uspehu kolekcije jasnejša, morda ne bo tako tvegano vložiti tudi nemajhen denar za širšo predstavitev. Gotovo bo ta potrebna za čvrstješe uveljavljanje našega Petra Bensena in Croqueta, ki jima bodo sledili - upajmo - še ostali Labodovi programi.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

Pozdravljeni!

Dolgo časa je minilo od zadnjega izida našega časopisa pa do danes. Opozorili smo sicer že, da bo zaradi omejevanja stroškov tudi naš časopis redkeje izhajal, na drugi strani pa je potreba po informacijah vse večja in večja. Javna, tiskana beseda pa ima - zaradi možnosti javnega nadzora - veliko večjo težo. Torej tudi večjo veljavo. Zato bomo v drugi polovici leta izhajali redno. Tako ne bo prišlo do zamika objave posameznih prispevkov, kot se je zgodilo v današnji številki, saj je nekaj pogovorov, na primer, nastalo celo pred dopusti. Vendar so gotovo tudi danes dovolj zanimivi. In kaj smo vam še pripravili:

- Kako smo se pripravili na klasičen izvoz
- Primerjava tekstilne industrije v svetu in pri nas - analiza
- O zavarovanju in uveljavljanju nadomestil za strojelome
- Pa še marsikaj

Cilj privatizacije je nov način dela, spremembe poslovnega obnašanja. Če je samoupravni sistem razmišljanja in odnosov temeljil na delu, bo odslej odločal kapital. Namen je torej dobiti lastnike kapitala.

KAPITAL JE OSNOVNI KRITERIJ

Tako sta začela predavanje, namenjeno vodstvom tovam, predstavnikom sindikata in delavskega sveta, priznana svetovalca za področje privatizacije.

Spremembe zahtevajo generalen **zasuk v mišljenju** in pojmovanju, kar je gotovo največji problem. Tudi po predavanju, ko smo si postavljali taka in drugačna vprašanja, je bilo videti, da smo "okuženi" s preteklostjo, z razmerami, ki so nas spremljale večinoma skozi celo delovno dobo. Z lastninjenjem bomo skozi čas, ko se bodo novi odnosi "prijeli", z podjetji ustvarila napetost loka - na eni strani lastniki, na drugi delavci in vmes menagerji. Toda, do takrat je še daleč, saj dve leti velja moratorij na delnice. Vendar, ne prehitujemo. Vsak Slovenec bo dobil - glede na svojo starost - certifikat v določeni vrednosti. To ni vrednostni papir, ni denar, **je pravica do določene vrednosti, ki jo mora v določenem predpisanem zakonskem roku zamenjati za delnice, sicer ta pravica propade.** Delnice lahko kupimo v podjetju kjer smo, ali smo bili zaposleni, na voljo so delnice skladov (pokojninski in sklad za razvoj) ter delnice tistih podjetij, ki bodo le-te razpisale. Dve leti s temi delnicami ne bo trgovanja, zato je po tem roku pričakovati padanje njihove vrednosti, kasneje pa se bodo ti tokovi gotovo umirili oziroma odražali pravo sliko vrednosti podjetja.

Ker je Labod, kot tekstilna industrija sploh, delovno, ne pa kapitalsko intenziven, imamo delavci možnost odkupa svojega podjetja s certifikati. Razdelek teh možnosti je naslednji: 40 % vrednosti podjetja gre državi, ki bo lahko sodelovala pri upravljanju podjetja v ustreznem deležu. 20 % vrednosti podjetja lahko kupimo delavci s certifikati v vrednosti 1:1, možnost pa imamo tudi na odkup še 40 % - notranji odkup, kjer pa velja 50 % popust. Tudi ta delež lahko kupimo s certifikati, vendar le, če smo sodelovali pri odkupu prvih 20 % vrednosti podjetja, kjer popusta ni bilo. Ocena je, da delavci in upokojeanci Laboda lahko kupimo tako 60 % podjetja, kar nam daje večinsko upravljalno pravico. Le tako lahko zadržimo določen vpliv na bodočnost podjetja. Kajti v nasprotnem primeru pride podjetje v roke kakšnemu drugemu lastniku, ki bi podjetje odkupil ali pa državi. V obeh primerih izgubimo delež sovlavljanja in bo usoda podjetja v tujih rokah. Tudi zato, ker so se delavci Laboda že odpovedovali na račun rasti podjetja, ne bi bilo prav, da ga ne bi zadržali v svoji lasti. Labod sicer ne more obljubiti visokih dividend (obresti na vloženi kapital) vsaj v prvih letih ne, vendar je gotovo interes zadržati vpliv v podjetju večjega pomena.

Če s certifikati ne bi mogli naenkrat odkupiti tudi dodatnih 40 % vrednosti podjetja, gre ta lahko na odkup petih let. Vendar je treba hkrati tudi poudariti, da vložek certifikata, oz. zamenjava tega za delnice Laboda ne pomeni s tem tudi "nakup" delovnega mesta.

Med prvotnimi idejami za program lastnjenja - tega mora potrditi najprej DS in nato tudi agencija - je bilo razmišljanje o lastnjenju Laboda po delih. Toda to

Pri pripravi kolekcije za klasičen izvoz srajc so se tisti labodovci, ki so sodelovali neposredno, srečali z zanimivimi novimi prijemi, za katere menijo, da bi jih začeli uveljavljati tudi za delo na domačem trgu. Levo je g. Walter, desno pa sta kreatorka iz Avstrije in naša kreatorka Mirjana Matko.

pomeni za vsako tovarno svoj program in vrednost vsake tovarne, razdeljene po že omenjenih delih - 40 % državi, 20 % zamenjava za certifikate in 40 % notranji odkup. Tudi zato je vendarle prevladalo mišljenje, da se **Labod lastniki kot celota, vendar naj bi v programu prinesel nakazano pot oblikovanja kapitalskih družb.** Tudi vprašanje, postavljeno na omenjenem predavanju, se je dotaknilo te "vroče" teme - možnosti naknadnega preoblikovanja, če ga lastnimo kot celoto. Bojazen, da to ne bi bilo možno, je odveč, sicer pa smo ob tem spet na začetku. Pri kapitalnem razmišljanju - če bi bili nakazani boljši rezultati s samostojno organizirano posamezno tovarno, bo seveda v interesu vseh, da to store. Če bi le-ta bila za rezultate in za kapital slaba, bo seveda to neumno storiti. Ne smemo razmišljati o samostojnosti s stališča dela in vodenja in neodvisnosti, ampak s stališča kapitala - kje, v kakšni organiziranosti se ta bolje oplemeniti. Iz tega so tudi našeta vprašanja, vezana na vrednosti nekaterih tovam po Sloveniji, ki so, glede na stroje, stavbe..., vendarle nepojmljivo nizko ocenjena. Gre za vrednost kapitala. Če je tovarna zadolžena, brez pravega programa, razvoja, trga... je tveganje veliko, vednost pa ustrezno nizka. **Torej - ne razmišljajmo samoupravljalno, je opozorila ga. dr. Alenka Žagar, v smislu moči vpliva, ampak kapitalno.** V smislu dobička gre vse in temu se podreja tudi organiziranost. Zato mora biti ta pred lastninjenjem zelo kar najbolj načrtovana. Gre torej za pripravo na lastnjenje v Labodu, na to, da delavci in upokojeanci - z zgodovinskimi dejstvi, da smo si z odpovedovanjem dela OD že enkrat zgradili to tovarno - sedaj vendarle ponovno dobimo to v našo last. To je gotovo osnovno vodilo slehernega Labodovca, saj je vpliv na odločanje možen v bodoče le preko lastništva. 40 % je v lasti skladov, možnost imamo 60 % vpliva. Seveda pa je ob tem dejstvu pomembno vendarle še marsikaj. Nakup pogojuje določena dolgoročna podoba podjetja, določene poslovne poti in cilji, kajti dejstvo, da pomeni notranji odkup nakup s popustom še vedno ni dovolj prepričljivo. Kot so razpravljali v Libni, je najprej potrebna varnost, zaupanje.

Gotovo je pripadnost delavcev in upokojeancev

Laboda izredno velika, saj je mnogokdaj poudarjena in razumljena kot velik kapital podjetja. Toda podprta in negovana mora biti še s trdnim razvojnim programom in zagotovljenim napredovanjem podjetja kot celote in slehernega dela v njem.

Ob tem povzetku predavanja na sodobno temo o lastninjenju pa naj dodamo še nekaj besed o nadaljnjih aktivnostih, ki so potekale do sedaj. Želja delavcev iz tovarn, da bi bila vrednost certifikata deljena - del na podjetje in del na tovarno, kjer so zaposleni, je upoštevana. Po posvetu z dr. Turkom, strokovnjakom za področje lastnjenja, je možna torej kombinirana oblika lastnjenja z jasnimi notranjimi odnosi. O tem pa je tudi že tekla beseda na zborih delavcev.

Dr. Alenka Žagar je opozarjala predvsem na zasuk v razmišljanju, kajti v bodoče bo vse uravnaval kapital. Zato mora vzorec razmišljanja skozi delo in neodvisnost vodenje postati preteklost. Kako enostavno zveni in kako težko bo to uveljaviti.

Slovenski tekstilci lahko postanejo vodilni vzhodnoevropski ponudnik, če bodo v razvoj vložili pet do osem milijonov mark, je ugotovitev razvojne analize

ISKRA UPANJA ZA TEKSTILCE

Slovenska tekstilna industrija je nekje na sredi med razviti zahodnimi in državami, kjer je tekstilna industrija šele v razvoju, lahko pa postane vodilni vzhodnoevropski ponudnik. Toda le, če bo v izobraževanje, razvoj proizvodov in lastnih blagovnih znamk vložila od pet do osem milijonov nemških mark. Približno polovico potrebne denarja naj bi dala država. Tudi to so ugotovitve nemškega svetovalnega podjetja Kurt Salmon Associate (KSA), ki v okviru lanskega indikativnega programa Phare pripravlja razvojno analizo te panoge.

Po prvem delu razvojne analize, **šestim pilotskim podjetjem** pa bodo pripravili še podrobnejšo dolgoročno analizo pilotska podjetja, zastopajo panogo tako po strukturi proizvodov, poslovnih rezultatih kot tudi regionalno. Tudi na ta način naj bi vlada skupaj s sindikati in podjetji pomagala tekstilni industriji, da postane konkurenčna državam z razvito tekstilno industrijo in ne izgubi prednosti, ki jih ima. Zadnja leta namreč tudi ta trg postaja mednaroden. Sicer pa bo vlada v aktivno industrijsko politiko pomagala predvsem dobrim podjetjem.

Primerjava s povprečnim evropskim podjetjem v tej panogi je pokazala, da imajo slovenski tekstilci ugoden razvojni položaj, bližino velikih trgov (npr. italijanskega). Po besedah predstavnika KSA, dr. Geerta Boettgerja, pa so šibkosti v prodaji, trženju, predstavitvi in oglaševanju izdelkov ter razvoju lastnih blagovnih znamk. Relativno visok pa je delež izvoza, čeprav bi morala podjetja bolj razvijati lastne blagovne znamke. Za marsikatero podjetje odločilni lohn posli nimajo prihodnosti. Evropska skupnost bo namreč prej ali slej postavila omejitve tudi tu.

Slovenski tekstilci pa počasi izgubljajo tudi prednost, ki so jo imeli v poceni delovni sili. Cenejšo delovno silo imajo na primer nekatere vzhodnoevropske države, kot so Poljska, Češka, Slovaška in Romunija. Ura kvalificirane delovne sile v Sloveniji je bila pred dvema letoma štirikrat cenejša od nemške, čeprav po mnenju Boettgerja Nemčija ni neposreden tekmeč. Ura nemškega kvalificiranega delavca v tej branži je stala nekaj več kot 24 mark, slovenskega skoraj 6, korejskega in grškega približno 7, medtem, ko portugalskega nekaj več kot 4 in indijskega manj kot 4 marke na uro. Nekvalificirana delovna sila je v slovenski tekstilni industriji dražja od portugalske, indijske, korejske in grške.

Tekstilci so preobremenjeni tudi s prispevki, ki presegajo zahodnoevropsko raven tudi za 25 odstotkov. Zanimive so tudi ugotovitve o tehnološki opremljenosti podjetij,

nekatera se namreč lahko kosajo z zahodnimi konkurenti, druga pa so močno tehnološko zaostala. Tako kot drugo slovensko industrijo tudi tekstilno bremenijo neprimerni kreditni pogoji. Po izračunih KSA naj bi bila leta 1991 letna obrestna mera 120-odstotna, in sicer naj bi bila 25-odstotna realna, 95 odstotkov pa naj bi bila posledica inflacije. Za primerjavo: Nemčija in Koreja sta imeli 10,5-odstotno obrestno mero, Indija 23, Portugalska 18,5, in Grčija 30-odstotno obrestno mero.

Evropskega povprečja ne dosegajo niti v produktivnosti, medtem, ko je prilagodljivost podjetij na evropskem povprečju. Izboljšati bodo morali tudi organizacijske povezave, nadzorni in informacijski sistem in veliko več pozornosti nameniti kupcem in trgov. Kot predlagajo svetovalci, naj bi presežke delovne sile s prekvalificiranjem usmerili predvsem v razvoj, trženje in promocijo novih izdelkov. Za izboljšanje proizvodnih programov so predlagali tudi povezave z manjšimi tujimi podjetji.

In kaj bi lahko naredila država? Po mnenju svetovalcev ponudbo ovirajo zaščitni ukrepi in monopol domače industrije, predvsem konfeksijska in pletilska industrija sta po njihovem prepričanju še vedno monopolsko nedotaknjeni. Država bi morala zagotoviti tudi stabilen denar. Tečajna politika, ki temelji na ponudbi in povpraševanju domačega denarja, ni dobra podlaga za tečaj tolarja proti drugim valutam. Predlagajo košarico valut, do katere naj bi tolar ohranjal stabilno vrednost. Po njihovem je nujno tudi zmanjšanje inflatornih pritiskov in vodenje omejevalne denarne politike, čeprav so prvi koraki že narejeni.

(Povzetek iz Dela)

P.S.

Med šestimi pilotskimi podjetji, izbranimi za podrobnejšo analizo, je tudi Labod. Dve srečanja na to temo sta že bili s predstavniki agencije, ki je želela posneti vse od A do Ž. Poleg omenjenih dveh sestankov pa smo dobili tudi zelo obsežen vprašalnik, ki daje dokaj popolno sliko z vseh treh področij, ki jih agencija v tem delu programa analizira. To je finančno, marketinško in tudi proizvodno področje. Svoje ugotovitve in iz tega verjetno tudi usmeritve oz. priporočila, bodo predstavili širšemu krogu Labodovcev v prvi polovici tega meseca.

Že iz dosedanjega sodelovanja pa ugotavlja **g. Vodopivec**, pooblaščenec glavnega direktorja, da z morebitnimi drugačnimi pristopi lahko dosežemo marsikateri pozitivni premik. Tako na primer, pri strategiji za izdelavo kolekcije, ki naj bi izhajala iz ciljnih skupin kupcev, na kar je vezan mesečni plan. Toda več o tem v naslednji številki kjer bomo predstavili možnosti, ki jih narekuje omenjena analiza.

Iztek se je še en letnik šole ob delu, ki ga organizira Labod, vključuje pa mlade tekstilce širom po Dolenjski. Gre za pridobitev 5. stopnje strokovne izobrazbe, kar poteka v sodelovanju z mariborsko STŠ. Izobraževanje traja dve leti, pogoj za vpis pa je pridobljena predhodna izobrazba 4. stopnje oz. 3. z diferencialnim izpitom. Tokrat je bilo vpisanih 5 Labodovih delavcev, skupno pa je v letniku opravilo zaključni izpit 11 slušateljev, tri pa čaka ta preizkušnja še te dni. Kot se za zaključek šole spodobi, je bilo na slovesnosti, ki so se je udeležili profesorji in organizatorji, lepo. Za spomin pa je ta posnetek. Hkrati povejmo, da je bilo to tudi slovo od ravnatelja šole, g. Lazarja, ki ga bomo pogrešali, saj je Labod spremljal pri tej obliki dela vrsto let.

NAŠA MNENJA

Lastninjenje je osrednja točka tega trenutka, zato smo o teh razmišljanjih povprašali tudi v Temenici in Delti.

Jožica Smrekar - Temenica: V tem kolektivu sem 10 let. Ne razmišljam drugače kot tako, da bom certifikat dala v podjetje, da bomo tudi lažje vplivali. Zaupam v delavsko silo, saj so vodilni veliko bolj oddaljeni od nas, kot so bili nekoč. Upam, da si bomo delavci z večjim vplivom dobili tudi možnosti za plače, kakršne smo imeli nekoč.

Jerneja Metelko - Temenica: Če po svoje razmišljam o certifikatu mislim, da bi ga dala v firmo kjer delam, če bi ta dobro poslovala. Če bo slabo kot kaže sedaj, bi premislila. Pri lastninjenju bi prav vodstvo potrebovalo več zaupanja, vsi skupaj pa potrebujemo veliko več informacij.

Janez Krevs - Temenica: V Labodu sem 27 let. Predno se bomo začeli resneje pogovarjati o lastninjenju, bi potrebovali delavci, ki naj bi prinesli certifikate, zelo jasne in čiste informacije o tovarni, podjetju, razmerjih med tovarnami, o tem, kako bo vrednost delnic načrtovana itd. itd.. Potrebovali bi poštene, resnične in poglobljene informacije, ki jih pričakujemo od raznih strokovnjakov, ki jih je v našem podjetju kar veliko. Sedaj so na potezi.

Irena Markeš - Delta: Certifikate bomo gotovo dali v Labod, da bi si tako lažje zagotovili bodoči obstoj. Če nas bi kupil kdo drug, se seveda ne ve, kako in kaj bo. Tako pa bomo vsaj delno lahko "sami svoji". Seveda pa je ugoden odkup le prvi korak, ki še ni dovolj. Pomembno je, kako bomo uspešni naprej.

Slavica Furjan - Delta: Malo vemo, kaj bo privatizacija za same delavce pomenila, zato je dobro imeti vpliv na to. Dosegli ga bomo, če bomo certifikate, prinesli v naše podjetje. Čeprav menda to ni zagotovilo za delovno mesto, je vendarle več jamstva in varnosti, če smo

solastniki.

Kristina Meglič - Delta: 18 let sem v Delti, moža nezaposlenega, zato želim predvsem zadržati delo. Pričakujem, da bomo s privatizacijo in s tem, da bomo delavci sami kupili večinski del podjetja, vendarle dosegli neko varnost, boljši pregled nad gospodarjenjem, primernejše plačilo našega dela.

Marija Zorčič - Delta: Mislim, da bo boljše, ko bo znan lastnik. Večja bo odgovornost, vedelo se bo, kako in kdaj ter kdo. Nujno potrebno pa je zaupanje.

Franjo Rozinger - Delta: Ne vem, kako bo s privatizacijo, bojim pa se, da se ni česa veseliti. Bati se je nezaposlenosti, ki bo gotovo porastla. Če delavci kupimo tovarno, kakšne pravice bomo imeli iz tega naslova in kakšen vpliv? Mislim pa si, da bomo le tako imeli še nekaj možnosti, sicer pa ne.

Jožica Šinkovec - Zala: Gotovo bo lastninjenje prineslo nekaj novega. Denar ima moč, lastnina torej predstavlja moč. Tako mislim, da bo vse teklo skozi prizmo denarja, lastnika. Če bomo večinski lastniki mi sami, bomo zadržali ustrezno raven vpliva in moči.

Karmen Pišlar - Zala: Ne vem, ali bo lastninska preobrazba za nas delavce dobra ali ne. Dosegli naj bi pozitivne premike, kot se sliši. Mislim pa, da ni vseeno, kako posluje podjetje pred samim lastninjenjem. To je pravzaprav zelo pomembno.

Marija Erjavec - Zala: Certifikat bom dala v naše podjetje, želela pa bi, da bi se vrednost višala. Samo za denar bo šlo odsej, zato bo tudi skrb za dobre rezultate večja.

ZAVAROVANJE

PREMALO DOSLEDNOSTI PRI PRIJAVAH

Kako uveljavljamo pravice iz zavarovanja strojelomov po tovarnah, je vprašanje, h kateremu se vsake toliko časa vračamo. Andreja Bukovec, ki v pravni službi med drugim dela tudi na tem področju, opozarja predvsem na sprotost prijav in na doslednost pri zahtevkih. Opaža namreč, da je le v Ločni mesečno oddajanje prijav strojelomov, kar je enostavnejše za delavce in ugodnejše za podjetje oz. tovarno. "Priporočam torej mesečni obračun in sprotno oddajanje zahtevkov. Le-ti naj ne bi bili le za storitve, ampak bi jih morali uveljavljati tudi za zamenjavo rezervnih delov, pri čemer je treba ob vsaki zamenjavi poskrbeti za interni obračun," pravi ga. Bukovec. Seveda je največ dela s tem v zvezi v mehaničnih delavnicah, osnovna skrb za tekoče uveljavljanje odškodninskih zahtevkov pa je direktorjeva naloga.

Za letošnje leto so bili stroški zavarovanja naslednji

Libna:	1.735.942,00	- Zavarovalnica Triglav Krško
Delta:	3.216.842,00	- Zavarovalnica Triglav Novo mesto
Zala:	506.344,00	- Ljubljanska zavarovalnica
Tip-top:	1.538.917,00	- Ljubljanska zavarovalnica
Temenica:	1.114.251,00	- Tilia
Ločna:	1.219.756,00	- Tilia
Str.sl.:	2.437.633,00	- Tilia

Priznana škoda po tovarnah do konca Julija:

Ločna:	571.250,00
Delta:	310.671,50
Tip-top:	211.896,50
Zala:	22.201,30
Temenica:	157.566,00
Str.sl.:	344.372,00
Libna:	50.998,30

Delež priznane škode je na ravni podjetja do konca julija - glede na premijo - 14,19-odstoten. Povedati pa je tudi treba, da je od skupno 123 prijav bilo ugodno rešenih 86, kar je kar 70 odstotkov. Število prijav iz posameznih tovarn in strokovnih služb pa seže od 3 do 30 v tovarnah, v strokovnih službah pa je bilo preko 50 prijav. Torej smo kaj različni! Ga. Bukovec tudi pravi, da imajo zavarovalnice enake kriterije in da je rezultat odvisen predvsem od nas - od naše doslednosti in pravočasnosti pri prijavljanju škode.

Andreja Bukovec opozarja, da je potrebno več doslednosti pri prijavljanju strojelomov.

KADROVSKE SPREMEMBE

S SEJE KONFERENCE SINDIKATA

Po dopustih se je sestala konferenca sindikata in spregovorila o polletnem poslovanju, pripravah na lastninjenje in o tekočih, aktualnih temah. Glede poslovanja so prisotni opozorili na nedoslednost pri zahtevanju odgovornosti nosilcev nalog. Nekateri tovarne že dolgo ne dosegajo plana, pa vendarle ni bilo zaslediti, da bi direktorji teh bili deležni katerekoli kazni. Če ta ne bo vzpostavljena, je zaman pričakovati boljše rezultate in nepošteno uveljavljati kazenske ukrepe navzdol. Pri ukrepu, ki govori o spremljavi bolniških na domu, pa je bilo na seji navrženih nekaj predlogov o drugačnem sistemu spremljanja odsotnosti in stimuliranja iz tega naslova, kar bi gotovo imelo bolj pozitiven učinek. Slišali smo o kadrovske materiki - o oblikovanju manjših skupin z lastnim planom in na to izračunano optimalno odsotnost. Zagotoviti je treba določeno stabilnost, to je 100 % plan in na to naj bi imela skupina stimulacije. Tako bi omogočili delavcem potrebne izredne dopuste in tako ne bi prihajalo do izkoriščanja bolniških. Seveda pa tak sistem zahteva doslednost, poštenost in sistematično načrtno delo.

Pri pripravah na lastninjenje so bili zbori na to temo toplo pozdravljeni, vendar jih bo potrebno še več, saj se srečujemo s povsem novimi vsebinami. Opozorila so šla še dlje od samih zamenjav certifikatov - do vloge lastnikov in soupravljalcev. Torej bo treba pripravam in oblikovanjem notranjih pravil in razmerij iz tega naslova posvetiti tudi v sindikatu veliko pozornosti. S tem v zvezi so prisotni zahtevali tudi več pismenih informacij, ki dopolnjujejo ustne in jim dajejo trajnejšo veljavo oz. odgovornost.

O kolektivni pogodbi lahko rečemo le, da je v določenem delu sestavljena precej nepraktično, kar je občutila Ločna ob zadnji stavki. Nadomestilo za stavke je omejeno na nesprejemljivi ravni pa še to mora potrditi organ, ki ga pravzaprav ni. Pri oblikovanju panožne kolektivne pogodbe bodo naši predstavniki to pomanjkljivost in okornost popravili.

KADROVSKE SPREMEMBE

V konferenci sindikata je prišlo tudi do kadrovske spremembe. V **Zali** je že nekaj časa sindikalna poverjenica **Lea Kumer**, v **Libni** pa je **Miro Debeljak**, ki zapušča ta kolektiv, zamenjal **Marjan Unetič**. **Mira Debeljak** je bila tudi namestnica predsednice konference in je v to delo dala veliko svojih moči. Zato so se ji prisotni na seji toplo zahvalili za delo. Na njeno mesto - funkcijo

namestnice predsednice pa so izvolili **Anico Baznik**, dolgoletno sindikalno delavko iz Libne.

Mandat traja do marca prihodnjega leta, torej čaka konferenco le še pol leta dela v tej sestavi, vendar ni odveč poudariti, da gre za zelo odločujočih pol leta. Gre za lastninjenje, za oblikovanje organiziranosti in razmerij med posameznimi enotami in podjetjem za daleč naprej.

AKTUALNA TEMA - LASTNINJENJE

Pošljite svoja vprašanja!

Gotovo se vsi strinjamo, da je trenutno najbolj aktualna tema lastninjenje. Zato je odločitev, da posvetimo v našem časopisu del prostora vprašanjem na to temo, povsem na mestu. Nekaj vprašanj je sicer že bilo postavljenih na zborih, veliko pa se jih poraja sprti, ob razmišljanju in pogovorih. Vabimo torej vse delavce Laboda in vse naše upokojece, da pošljajo svoja vprašanja na naš naslov - uredništvo časopisa Labod, odgovore pa boste dobili v naslednji številki časopisa. Vprašanja so lahko tudi anonimna, vezana pa naj bi bila vendarle le na to temo. Marsikateri pomislek se rodi, obstaja dvom, nejasnost. Ne zadržujte jih zase. Razčistite svoje dvome! z vprašanjem, ki bo dobilo odgovor v odgovorni natisnjeni obliki.

KAKOVOST - NALOGA VSAKEGA

Kakovost ponovno pada. Vodja službe kontrole kakovost, dipl.ing. Mira Tušek, opozarja, da so vendarle ključnega pomena pri zagotavljanju primere ravni kakovost, ljudje. Prav vsak na vsakem delovnem mestu bi moral z vso odgovornostjo spremljati svoje delo in ob morebitnih odstopanjih na te opozoriti. Ne gre, da delavec, pa kjerkoli že je, misli, saj so samo drugi odgovorni, da se to njega ne tiče, čeprav je stvar videti hudo narobe. Samokontrola je na prvem mestu, šele nato sledi vse ostalo. Za vzpostavitev tega pomembnega elementa pa so odnosi v posameznem okolju še kako pomembni. Podcenjujemo to vprašanje, in premalo pozornosti mu posvečamo. Govorimo o tehnologiji, pa je vendarle res, da primerna opremljenost ob neprimernih ljudeh, nima učinka. V konfekciji je ključen človek (v primarni industriji je razmerje drugačno).

Napake, ki se pojavijo bodisi v procesu priprave dela ali v sami proizvodnji so do neke mere še obvladljive, zato je takojšnje reagiranje nujno.

Veliko prahu je bilo dvignjenega ob zadnjih dveh večjih napakah - pri podaljšanem rokavu 1800 srajc za izvoz in pri jaknah. Če bi bil vzpostavljen sistem samokontrole, bi bila napaka, ki se pač lahko zgodi komurkoli in kadarkoli, pravočasno odkrita in odpravljena. Iskanje krivcev in lov na čaravnice ne bo rešil ničesar. Sistemsko, načrtno delo pa bi že zagotavljalo določene pogoje za boljšo kakovost. Vemo, da se srečujemo z izredno težkimi in problematičnimi materiali, vemo, s kakšnimi stroji jih lahko predelamo, najpomembnejši pri tem pa je človek. Zato bi morali tudi pri načrtovanju dela vzpostaviti več reda, več načrtnosti, saj naključen pristop pomeni pravo gojišče napak. Pa ne, da gre za zaščito "krivih", gre za opozorilo na splet vplivov na kakovost.

Kakovost je, če se vračajo kupci, ne pa izdelki.

S stavke v Ločni, ki so jo delavke - zaradi obveznosti do tržišča - prekinile, stavkovni odbor pa še ni razpuščen. Pogajanja se bodo torej nadaljevala, gre pa za zahteve, ki niso vse nove in ki niso sporne le v tem kolektivu Laboda.

SRAJCE SO ZELO USPEŠNE

V preteklem polletju smo v programu srajc dosegli izredne rezultate. Kar za 22 % je bil presežen plan prodaje, skupna prodaja v I. polletju pa je znašala 511 milijonov SIT, to pomeni skoraj 7 milijonov in pol DEM realizacije, v kosih pa je to kar 289.271 prodanih srajc. V tej prodaji je bilo okoli 160 različnih izdelkov, izbranih iz kar 1000 ponujenih dezenov.

Kako nam je to uspelo, pripoveduje vodja programa srajc, **Stane Peče**: "Na tržišču se je pojavila praznina v ponudbi srajc. Z dodatno ponudbo, pri kateri pa je seveda usklajenost med nabavo, prodajo in kreacijo, elastičnost in hitrost nujna, smo uspeli zapolniti ta prazen prostor. Seveda je veliko vredna tudi primerna propaganda, oziroma spremljajoče dejavnosti. Sodelovali smo pri različnih akcijah, ki so jih organizirale bodisi trgovine ali pa Labod sam. Tudi prodajni katalog je bil odmeven in je pri prodaji gotovo odigral svojo vlogo."

Tokrat so bile najbolj prodajane srajce s tiskanimi vzorci in v boljšem, naravnem materialu. Iskane so bile visoke in bombaži. Naši moški so vse bolj zahtevni in modne smeri se "primejo" takoj, ne več z letom zamika kot nekoč. Zato imajo naše dopolnilne ponudbe tako veliko vlogo. Seveda, pravi Stane, je z dopolnitvami tudi veliko rizičnosti, saj gre za oceno, ne pa za dokončno potrdilo tržišča. No, kdor ne "reskira, ne profitira". Eden od rizikov je bila tudi odločitev, da 6000 srajc z dolgimi rokavi spremenimo v srajce s kratkimi rokavi, ker je bil material in model ustrezen tudi za poletno srajco, povpraševanje po teh pa tudi veliko. Tudi ta odločitev je bila sicer rizična, ampak uspešna.

V naši stalni ponudbi srajc je že kar nekaj uveljavljenih blagovnih znamk. Kupci že zahtevajo prav srajco Walter Wolf, na primer ali izbirajo med elegantimi belimi srajcami Amadeus, če omenimo le dve naši znamki. Oblikujejo se že skupine kupcev, ki so vezane na znamko, ker ta prinaša zagotovilo v kakovost, materialu, stilu... Veliko več pa je zaenkrat še tistih, ki vedo, da hočejo Labodovo srajco. Nekoč smo bili prvi na trgu celotne nekdanje države. Labod velja med proizvajalci slovenskih srajc kot vrhunski, saj je naša srajca najbolj prodajana. Povpraševanje je v tem programu tako kot povsod v nihanju. So obdobja, ko je prodaja zelo visoka in druga, ko povpraševanje upada. Sedaj so nihanja manjša, saj se poslovni svet, na primer, širi in standardne srajce za poslovneže imajo tudi določen stalen krog kupcev, oz. se ta rahlo širi. Smo pa tudi proizvajalec raznih srajc za uniforme. Naši največji kupci so slovenska vojska, policija in carina ter PTT, sledijo pa še mnogi manjši. Naročila za te kupce tečejo preko javnih natečajev, kjer se neposredno soočimo s konkurenco in kjer nam je uspelo do sedaj pridobiti kar občuten delež dela. Razpisi se letno obnavljajo, ponavadi pa gre za večje naročilo enkrat na leto.

Srajca torej doživlja raznorazne preobrazbe - od uniforme preko športnega stila do sproščene, mladostnega karakterja in vse do poslovnega ali svečanega programa. Razpoznavne so preko posamezne znamke, ki pomenijo ne le ime, ampak posebej lastnosti in namembnost posameznega modela srajce.

Če je v Sloveniji naprimer 900.000 moških, in je od

Vodja programa srajc Stane Peče (levo) in naš trgovski zastopnik Tomo Luzar se zadovoljno pogovarjata o uspehu v prvem polletju. Stane meni, da ga bo sicer težko ponoviti, vendar pa je pomembna poslovnost, pravočasno reagiranje na zahteve našega trga in primerna podpora s pomočjo reklame; vse to daje upanje tudi za prihodnost.

tega polovica potrošnikov naših srajc, (ki niso poceni - čemur sledi kvaliteta), pomeni, da je v prvem polletju vsak od teh potrošnikov kupil eno srajco. Da bi bila tudi v drugi polovici leta taka ali vsaj podobno uspešna prodaja!

Znamke naših srajc: Tip-ton
Amadeus

Swan look
Walter Wolf

Labod je tudi proizvajalec otroških srajc, ki so zelo iskane, saj so ostali proizvajalci opustili to proizvodnjo. Poleg teh pa je pogosto v naših proizvodnjah predelava srajc za razne uniforme.

HITI POČASI

V Temenici, pravi direktorica, **ga. Francka Primožič**, je trenutno dela dovolj oziroma kar preveč. To zahteva tudi dodatno delo. V predelavi je redno delo za Carlo Carini in nekaj naročil za firmo Mortenson. Pri slednjem so roki odpreme zelo tesni, gre pa za delo, ki so ga bili v Temenici sicer veseli in ga žele izpolniti dobro, kvalitetno in predvsem v dogovorjenih rokih. Prav rok je eden prvih pogojev za nadaljnje sodelovanje. Kajti tudi na zahodnoevropskem tržišču pada prodaja in od teh tokov je seveda odvisno tudi nadaljnje naročilo. Sicer pa ima prav Mortenson v lažjem programu zelo zahtevne noveše tkanine kot so mikrofaza in popelini. To pa so materiali, ki so še posebej občutljivi za predelavo in še posebno za likanje. V Temenici imajo mokro paro, za omenjene lažje materiale pa je potrebna suha para...

Vsekakor se v Temenici trudijo, da bi temu dobremu partnerju, ki svoja zahtevna naročila tudi primerno plačuje, zadostili v celoti. Dosežen je bil sicer sporazum, da lažje izdelke predelajo do konca avgusta - tu je Mortenson nekoliko popustil, saj je bil rok postavljen najprej do 23. avgusta, kar ni bilo mogoče realizirati. Preostali, toplejši program pa do

sredine septembra. Kako pa bo s predelavo za naslednjo sezono, pa še ostaja vprašljivo.

Za Carlo Carini so v prvi polovici septembra v predelavi plašči, delno pa se v tem obdobju tudi že pojavljajo domača naročila. Torej, zaenkrat je dela veliko, negotovo pa je pokritje za naprej. V trenutni gneči je 5 že skrojenih nalogov prevzela tudi Zala, da bi tako uspeli ujeti določene datume odpreme in tudi s tem pridobiti zaupanje kot dober in zanesljiv partner. Kajti ob pripombah glede že omenjene pare in nekaterih pomanjkljivosti v strojni opremljenosti, je prav zanesljivost in kakovost izdelanega prvi pogoj na strogem rešetju izbire.

Direktorica tudi opozarja, da v nekaj preteklih mesecih slabši rezultati Temenice niso le posledica slabšega doseganja plana proizvodnje, ampak tudi posledica izbire tujih partnerjev, ki so slabše plačevali ceno minute in to pri zelo razdrobljenih in zelo majhnih naročilih, kar seveda finančni učinek povsem izniči.

Dodajamo še kadrovske novice, ki pa to več ni. Po dolgih letih je **vodja proizvodnje v Temenici, Franci Junc** odšel iz kolektiva, nadomestila pa ga je mlada **Inženirka Marjeta Bevec**.

TRIJE POGLEDI NA ENO VPRAŠANJE

Za dopolnilno kolekcijo, ki naj bi zajela kar 50 različnih bluz, je bila nabavljena večja količina uvoženega blaga, za katerega pa menijo **v pripravi dela SB in kreatorki**, da ni najbolj ustrezno, da ni v zadnjih modnih trendih, kar kupci od dopolnilne kolekcije pričakujejo. Menijo tudi, da ni najbolj ustrezno za ta letni čas. Zato opozarjajo, da naj bi vendarle kreatorji bili navzoči ob nabavi tkanin, iz katerih morajo nato skreirati izdelek. Neizadovoljni sta, kot rečeno, tako kreatorki kot tudi vodja priprave SB, ki se te dni srečuje s še poudarjenimi problemi. Služba dela po 12 in več ur, ozko grlo je v SOK-u, za tako strnjeno delo primanjkuje ljudi, saj smo že v biltenu pisali, da naj bi v dveh mesecih predelali ves domači trg za drugo polletje. V planu za drugo polletje ta zajema 20% proizvodnih kapacitet. Da bi vendarle premagali daljšo "mrtvo sezono", ki je posledica razmerij na izvoznem tržišču in v tem času delali za domači trg, je potrebnih pač veliko naporov.

Ostaja pa vendarle še osnovno vprašanje - sodelovanje kreacije z nabavo in prodajo. Kaj o omenjenem problemu meni vodja nabave, **g. Slavko Jerman**: "Pogosto je kreatorski tim prisoten pri nabavi tkanin, res pa ni vedno. Omenjene tkanine delno verjetno ustrezajo oceni priprave SB, ne pa v celoti. S pravočasno predelavo so tudi iz teh tkanin izdelki lahko zelo zanimivi. Ker gre za bluze, so tudi svetlejši dezeni v tanjši tkanini še lahko moderni."

In vodja prodaje, **g. Božo Verstovšek**: "Poudaril bi, da je Labod trenutno v precej nerodnem položaju, ko na eni strani dela ni (izpad izvoza), na drugi strani pa domači trg čaka na naše proizvode. Tako je bilo omenjeno blago kupljeno pod tem pritiskom, kar pa vendarle ne pomeni, da ni ustrezno. Morda ni strogo modno glede na svetovne trende, toda zavedati se moramo, da moramo za naše tržišče delati to, kar išče, zahteva in za kar je pripravljeno plačati pričakovan denar. Torej, ne vedno samo izrecno modno, često predvsem prodajno. In v omenjenem primeru gre za prodajno blago, iz katerega naj bi do konca septembra predelali bluze in tunike. Te so iskane in ni bojzani, da izdelki, če bodo le pravočasno na trgu, ne bi bili prodani. Tudi v svetu gre v modni industriji za sovpliv predvsem kreacije in prodaje, pri butični proizvodnji pa je seveda vpliv kreatorja občutno večji. Pri množičnejši predelavi pa so ta razmerja drugačna. To nam je potrdil tudi Phare program na zadnjem srečanju. Zanimivo iz tega je tudi opozoriti na njihovo stališče, da zmanjševanje tržišča narekuje širše kolekcije, kar si je treba zapomniti, saj je bilo v našem podjetju do sedaj drugačno mišljenje. Tako se trenutno, ko pritiska delo in roki, srečujemo s težavami, na katere nismo bili pripravljene. Premalo je tudi ljudi, ki bi lahko delo za proizvodnjo pripravili. Podaljšano delo je izredno naporno, toda je nujno, da bi vendarle

v pričakovanih rokih lahko poslali na tržišče že omenjene bluze. Pa ne le te. Po oceni priprave dela in programerjev so izračunani točni roki dobave srajc in bluz, za katere je bilo zaključevanje končano že januarja in je potrebno doseči zastavljen septembrski rok, od katerega ni odstopanja. Tu pa velja poziv tudi vsem proizvodnjam, da vse, kar je pomembno za izvoz, velja tudi za domači trg. Da

je rok prva naloga. Če je potrebno, je treba delati tudi ob sobotah, ali ob nedeljah, kajti v kratkem času lahko zaslužimo ali pa vse izgubimo."

Tak je torej širši oris treh pogledov na potek dela, na zagate, ki ga spremljajo, na naloge, ki nas čakajo. Prav je, da se mnenja primerjajo, saj bomo le v skupnem razjasnjevanju stanja dosegli to, kar hočemo.

Pomembne teme letošnjega srečanja novinarjev v podjetjih - lastniška preobrazba, socialno partnerstvo, kakovost..., so pritegnile številne ugledne goste. Sodelovali so g. Korže, ministrica Puharjeva, predsednik GZS, g. Šuster, poslanec Miklič, - Častni gost, predsednik državnega zbora, g. Rigelnik, in predsednik parlamenta komisije za gospodarstvo, g. Horvat, pa sta skupaj s predsednikom Društva novinarjev Slovenije, g. Marjanom Sedmakom, spregovorila o nujnosti širjenja kulture komuniciranja in o potrebnosti negovanja informiranja v podjetjih, ki ga je treba razumeti tudi kot proizvodno funkcijo. Pogovor je tekel tudi o bodoči vlogi podjetniškega časopisa, ki bo moral postati vez med lastniki, delavci in vodstvi.

ŽIVAHNO V LIBNI

Iz Libne prejemamo mesečna poročila o problematiki v proizvodnji. Pripravljata jih direktor, **g. Edo Komočar**, in vodja proizvodnje, **g. Ivan Zoher**. Za avgust pravita, da je bilo delo sicer dokaj tekoče, delali pa so pretežno za izvoz. Ker se sezona počasi zaključuje, ni bilo težav s celovitostjo nalogov. Zapleti so se pojavili le pri eni izvozni firmi, ki je pokrila le 20 odstotkov načrtovanih zmogljivosti in je bilo zato treba na hitro zagotoviti pokritje razlike. Za kar 5 odstotkov pa ocenjujejo v Libni, je slabše dosežen plan zaradi neznosne vročine. Temperatura je bila tudi 38 stopinj Celzija in zato so bili primorani uvesti "vročinske" odmore, teden dni pa so se odločili za nočno delo.

Konec meseca so začeli predelovati naloge za domači trg. Po prvih ocenah bodo ti še manjši kot nalogi za izvoz, saj se gibljejo naročila okoli 300 kosov. V septembru bodo tako delali pretežno za domači trg, le nekaj bo dela za firmo Erfo.

Delo imajo zagotovljeno do načrtovanega jesenskega dopusta, zagate, ki so se precej pereče pojavljale za pokritje z delom po tem dopustu, pa upajmo, da bodo premagane. Firma Delmod naj bi - na prošnjo Libne - pripravila načrtovano delo teden dni pred dogovorjenim rokom. Precej truda odgovornih v Libni je bilo v tem smislu že vloženega in nakazano je upanje, da jim bo to tudi

uspelo. Še več, g. Komočar pravi, da se lahko pohvalijo z zagotovitvijo, da bodo v naslednji sezoni predelali okoli 90.000 bluz in 10.000 oblačil jersey programa. V času, ki je za tuja naročila izredno težak, so na to zagotovilo še posebno ponosni.

Libna je imela problematično bolniško odsotnost. Menijo, da je splošno stanje na eni strani, pa tudi poostrena spremljava tega na drugi strani, že dala prvi sad. Delno je zmanjšana odsotnost zaradi boleznih. Upajo, da bodo bolniško, ki ni povsem upravičena, še uspeli zmanjševati. Nikakor pa ne odrekajo varstva in pomoči zares bolnim, kar še posebej poudarjajo.

Sicer pa Libna tokrat ponovno postavlja v ospredje vprašanje enozmenskega dela. To bi sicer pomenilo dokajšnjo naložbo, pravijo pa, da je treba oceniti obe plati medalje. Opozarjajo na to, da bi ena izmena prinesla boljše pogoje za gospodarjenje, da bi bila bolj smoterna, da bi plan lažje dosegali... Končno pa je pomembna tudi humanizacija dela. Prav v tem je verjetno še precej rezerv, saj humanizacija dela prinaša s seboj tudi boljše rezultate in boljše počutje zaposlenih. Končno se pri svoji zahtevi opirajo tudi na pozitivne izkušnje posavskih tekstilnih in konfekcijskih tovarn, ki vse po vrsti, razen Libne, delajo v eni izmeni.

PREDSTAVLJAMO VAM DIREKTORICO DELTE - ZDENKO BEZJAK

V biltnu smo že pisali o zapletih pri imenovanju direktorja Delte. No, na pobudo vodstva podjetja so

si delavke te naše največje tovarne na referendumu izbrale za direktorico dipl.ing Zdenko Bezjak. Imenovana je za določen čas, največ pa za dobo šestih mesecev, ko bo ponovno objavljen razpis in bo - upajmo - vprašanje direktorja Delte dolgoročneje rešeno.

Zdenka Bezjak je rojena 20. novembra 1963, v Delti pa je šesto leto. Sama pravi, da je ugoden splet okoliščin omogočil, da je svoje šolanje pripeljala celo do magisterija, ki ga bo v kratkem zagovarjala. Sicer pa je izvolitev za direktorico zanjo bolj kot ne presenečenje, kar pa ne pomeni, da se naloge ni lotila zelo resno in zelo zavzeto. Do sedaj je bila vodja programa srajc, torej proizvodnjo dobro pozna, zato sva začeli najin pogovor na tem področju.

Kje torej vidi na proizvodnem področju največje naloge: "Mislim, da je proizvodnja dobro zastavljena in z zadnjimi reorganizacijami na organizacijskem področju ni v tem času več kaj dosti za spreminjati. Nujno pa je treba vpeljati izrazitejše instrumente na področju stimulacije samokontrole. Vse izhaja iz tega. Slaba kakovost povzroča popravila, to pa pomeni izgubo ne le minut in s tem celotnega rezultata, ampak tudi ugleda našega dela. Vedno je bilo šiviljam rečeno, da so drugi, odgovorni za kvaliteto, kar velja "v nadaljevanju", saj se vsaka kakovost začne prav pri vsaki fazi šivanja in zato je osebna odgovornost krojilke, šivilje, likarice... za opravljeno delo velikega pomena. Stimulacije torej moramo prenesti tudi na kvaliteto in ne le na količino. Tudi sprotne odkrivanje napak je velikega pomena, saj je nemogoče, da šele pri likanju opazimo napako."

Koliko tujih partnerjev ima Delta in kako je delo za izvoz zasnovano?

"Delta ima okoli 8 tujih partnerjev v obeh programih - srajcah in bluzah. S pritiski na tržišču se tudi razmere v proizvodnji spreminjajo. Naročila so vse bolj drobljena, modeli zahtevni. Nerodno je, ker delo tudi iz tujine ne prihaja več tako pripravljeno kot nekoč, zato potrebujemo veliko časa za preverjanje pošiljk, ugotavljanje manjkajočega, usklajevanje, naknadno nabavo manjkajočega, rokov... To narekuje veliko dodatnih nalog za proizvodno režijo, za katero menim, da je precej zaposlena. Včasih je bilo možno imeti določeno rezervo kadrov v proizvodnji, danes, ko je delo vse težje in vse bolj drobljeno, pa na žalost ne. Zaradi lažjih stikov s to množico tujih partnerjev pa menim, da je nujno, da brigadirji obvladajo vsaj osnovne nemškega jezika in zato bo v jeseni organiziran tečaj.

V vseh naših okoljih se je povečal odstotek bolniških, kako je v Delti?

Bolniška je velik problem, saj je delo izredno težko

organizirati ob tako zelo visoki odsotnosti. Nekaj je v teh poletnih mesecih prepihov, prehladov in alergij. Osnoven in trajnejši problem pa je vendarle v sami proizvodnji. Gre za bolezni, ki so vezane na prisilno držo. S tem v zvezi bi bilo nujno obuditi obvezno rekreacijo in pri tem ne bi smeli biti pri minutah in nadomestilih za to tako togi. Vložen čas v zdravje pomeni dolgoročno manj invalidnosti, manj bolniške in končno doseženo lepši osebni rezultat na lažji način. Toda ljudje se sami ne zavedajo odgovornosti do svojega zdravja. Skrčene drže, neprimerno prilagojeno delovno okolje, prenizki stroji za višje delavke, neustrezni stoli... Labod bi moral temu vprašanju nameniti veliko več pozornosti, ker to pomeni ključ do boljših uspehov. Predvsem pa bi morali vendarle poskrbeti za stole z navoji. Stari stoli so pokvarjeni in brez navojev. Tak stol si delavka vsaj delno prilagodi in si tako malo zaščiti hrbtenico. Vendar to še ne bi bilo dovolj, brez stroškov bi lahko veliko dosegli z rekreacijo, saj bi se s tem tako imenovane poklicne okvare le zmanjševale.

Česa se morate - po prvi oceni - še lotiti kot direktorica Delte?

Najprej se moram podrobno in globinsko spoznati s finančnimi in drugimi administrativnimi tokovi, kar pa zadeva direktno in takojšnje delovanje, pa mislim, da bi lahko brez kakšnih investicij, le z občutkom in voljo urediti naše prostore in okolico. Mislim, da urejeno, pospravljeno in estetsko dodelano okolje veliko pomeni. Tudi medsebojni odnosi so področje, ki mu mora veljati vsa pozornost. Že g. Judež je na področju obveščanja naredil premik, saj so bili delavci sproti obveščeni o vsem. To moram nadaljevati, pri tem pa vidim moje osnovno sodelovanje s sindikatom. Bolje je dvakrat ali trikrat pred dogodkom dati informacijo, kot pa dan zamuditi. Potem je že preveč vsega hudega na delu. Skozi korektno in tekoče informiranje menim, da je izkazano tudi spoštovanje do ljudi in končno doseženo sodelovanje, razumevanje. Prav to področje pa je hkrati tudi tako občutljivo - kajti različno hoteno ali nehoteno razumevanje preoblikuje informacijo, zato samo ustno prenašanje teh ni dovolj, čeprav je osnova. Da gre za zelo odgovorno področje naj pove tudi pisna informacija, ki se jo delavci morajo naučiti sprejemati, spremljati, brati in spoštovati. Eno z drugim vzpostavljaj red in s tem tudi zadovoljstvo.

In kje vidite stične točke in povezovanje na ravni podjetja?

Oddaljenost Delte in centra Laboda je eden večjih problemov. Zato morda prihaja včasih premajhne obveščeniosti o stvareh, ki se nas tičejo in o katerih bi morali biti obveščeni. Poslovno informiranje bo odslej tudi ena od skrbi. Mislim, da smo v podjetju premalo povezani, da bi morali povezanost vendarle bolj negovati. Sicer pa mislim, da je naša branža precej nesrečna - veliko delavcev zaposluje, možnosti v prihodnje pa so majhne in bodo dale prostor le parim. Konfekcijska industrija v Evropi je v veliki krizi, kar je vidno v selitvi konfekcijske proizvodnje iz zahodnih držav v vzhodne in v azijske države, kjer je cena delovne sile neprimerljivo manjša. Za naše socialne

razmere povprečna plača pod sedanjo ravni jo sprejemljiva, kar pa je povezano s cenami, količinami in na koncu z dohodkom. Naše zmogljivosti ostajajo nezasedene, zato moramo na ravni podjetja sprejeti odločitve o ukrepih. Ni vseeno kaj bo v prihodnje z nami. Končno je na to vezano vprašanje kadrov, odločanja v tovarni, ki je lahko usodno. Živimo v zelo problematičnem času, zato so odgovornosti še toliko težje. Za prihodnost pa je gotovo naloga podjetja okrepiti in še bolj razviti marketinške funkcije na eni strani, na drugi strani pa posodabljanje in prilagajanje proizvodnje naši prihodnosti, ki nam hiti nasproti in moramo biti nanjo pripravljeni.

AKTIVNI UPOKOJENCI SEKCIJE TIP-TOP

Z novim letom ustanovljena Sekcija upokojencev tovarne Tip-top je s pomočjo kadrovske službe podjetja organizirala svoj 1. izlet 3.6.1993, na katerega smo povabili tudi vodstvo tovarne. Kljub obilici dela se je vabilu odzvala direktorica tovarne ga. Blatnikova, kateri se za vložen trud, dobro voljo in skrb za naše čimboljše počutje iskreno zahvaljujemo.

Iz Ljubljane smo odšli ob 7. uri. Kljub oblačnemu vremenu smo bili dobro razpoloženi, k čemur sta nas spodbujala g. Peček s harmoniko in šofer. V Labodu, v Novem mestu so nas prijazno postregli s kavico, nakar smo se odpeljali v kartuzijski samostan Pterje. Ogledali smo si multivizijski program in si v bližnji trgovini kupili spominke. V Kostanjevici smo si z zanimanjem ogledali Formo vivo - Galerijo Božidarja Jakca, pot pa nas je peljala naprej v Krško - zadnjo točko našega programa. Najprej smo si v domu kulture ogledali film o Nuklearni elektrarni Krško, maketo NEK, prijazno osebje pa nas je pogostilo s sokom in popeljalo s krožno vožnjo po elektrarni.

Po "uradnem" delu izleta, smo se povzpeli na "naše" Sromlje, kjer so nas gostoljubno sprejeli z domačim kruhom in jagodami. Po okusnem kosilu smo se zabavali do večernih ur. Za to so poskrbeli muzikantje, posebej Franci, svoj delček pa je prispeval vsak izmed nas. Na srečanju se nam je priključil tudi g. Petan in z nami pokramljal. V zares prijetnem in zadovoljnjem vzdušju je mineval naš prvi izlet, za kar se še enkrat zahvaljujemo vsem, ki so nam to omogočili.

Utrinek s seje odbora upokojencev Tip-topa

15.7.1993 se je sestal odbor sekcije upokojencev z namenom, da oceni dosedanje delo in planira aktivnosti v jesenskem času. Glede na aktualno temo - lastninjenje odbor predlaga, da se za upokojene delavce organizira predavanje oz. da se priključijo informacijam ostalih delavcev, po želji pa se bo organiziralo tudi predavanje s področja zdravstvene problematike. Poskusili pa bi organizirati še en izlet v jesenskem času.

Odbor ponovno obvešča vse upokojene Strokovnih služb - enota Ljubljana, da so glede na njihove pristopne izjave (več kot polovica) priključeni k Sekciji upokojencev Tip-topa, ki ima podoben program kot novomeška sekcija.

Za odbor sekcije upokojencev
Tip-topa Ljubljana Brigita ZALOKAR, soc. del.

POGOVOR Z G. PETANOM

Čeprav je že 11 let upokojen g. Zdravko Petan, nekdanji glavni direktor Laboda, čuti vez z Labodom še vedno zelo močno. In ko ga včasih še srečamo na priložnostnem obisku v podjetju, se ga razveselimo. Na zadnjem obisku

ku v Labodu, pred dopusti je to bilo, sem ga zaprosila za sodelovanje v časopisu oz. za nekaj glasnih razmišljanj, kako vidi in kako čuti današnje premike in kako ocenjuje Labod.

"Najprej bi rad poudaril, da sem že lep čas izven Laboda, kljub temu pa ga spremljam. Berem vaš časopis, skratka, v mislih sem veliko z vami. Rad bi izrekel pohvalo timu, ki je vodil Labod v tako težkem času, kot ga že nekaj časa doživljamo. Ni enostavno zagotoviti redne plače, čeprav so te majhne, vendar so. Mnogi tega nimajo. Ohranili ste nekdanje pridobitve - prehrano na delu, prevoz... Tudi to ni več tako samoumevno, zato je zares potrebna pohvala, ker to so uspehi".

Vi ste pravzaprav "kreator" takega Laboda, kakšen je danes in kj pomeni s svojim imenom veliko, tako v našem prostoru kot tudi širše.

"Povedati moram, da združevanje posameznih tovarn v Labodovo družino ni bilo dejanje, ki bi bilo plod zunanjih pritiskov ali političnih vplivov. Združevali smo se izključno zaradi ekonomskega vidika, saj smo bili od nekdanj odvisni sami od sebe, torej smo se morali obnašati tržno. Poslovni principi so narekovali širjenje firme, širjenje programa, ponudbe, kajti trg je tisti, za katerega delamo in smo delali že od nekdanj. Torej z vso odgovornostjo smo se v takratnem vodstvu odločili za združevanje tovarn, kar nam je narekovalo, kot sem že omenil, čista ekonomska računica. Ob pripojitvi Delte je bilo v Labodu 1400 zaposlenih. Z 10.000 srajcami dnevno pa je bil Labod največji proizvajalec moških srajc v Jugoslaviji. K temu programu je bilo smotno dodajati tudi vrhna oblačila in tako popestriti in kompletirati ponudbo. No, kasneje so sledile še bluze... Gradili smo na kvaliteti in organizacijsko zagotovili zdravo ekonomsko tvorbo, ki je še vedno zelo pomembna. V tem smislu mislim, da je bilo delo zastavljeno dolgoročno in pravilno in zato nikakor ne bi bilo sprejemljivo, da danes pride do sprememb v

obratni smeri. Obstajajo nekateri pokazatelji, ki zaradi sprememb tako na tržišču kot v organizaciji, zahtevajo premike, gospodarno ravnanje itd., vendarle znamka Labod toliko pomeni, da v generalnem pogledu ne bi smelo priti do razhajanja. Pa tudi bodočnost konfekcije na naših tleh je gotovo drugačna, kot smo je navajeni. Kar je bila nekoč Slovenija zaradi nižjih stroškov predelave, za Nemčijo, bodo v bodoče manj razvita območja za Slovenijo. Spremembe nujno prinašajo s seboj te vidike, na katere moramo biti pripravljeni, saj se jim bo težko izogniti.

Ko teče beseda o gospodarnem ravnanju, so takoj v mislih kadrovska vprašanja, viški torej. Kako vidite to občutljivo področje?

"Če so današnje razmere pokazale, da je v določenih službah, zaradi že omenjenega zmanjšanja tržišča ali kakšnih drugih sprememb, ljudi preveč, je treba to vprašanje sicer rešiti, toda rešiti ga modro, odgovorno, z občutkom za ljudi. To pa pomeni načrtno in dolgoročno reševanje tam, kjer ni drugih ustreznih možnosti. Gotovo je treba pretresti obseg in vsebino del posameznih služb, pri tem pa je - ob že omenjenem - treba upoštevati tudi določeno znanje, izkušnje, kar vse pomeni bogastvo in česar ne smemo kar tako zavreči.

Pred nami je lastninjenje...

"Mislim, da je pametno in odgovorno, da se Labod lastnini kot celota in da se pri tem omogoči čim večji delavski vpliv. Spomnim se, kako so se Labodove delavke zavestno odpovedovale delu OD, da je rastle podjetje. Torej, kot sem prebral že v mnenjih v prejšnji številki časopisa, so ga delavci že enkrat kupili. Labod se lahko pohvali z zelo visoko stopnjo pripadnosti podjetju in to je treba tudi danes primerno vrednotiti. To je bogastvo, ki bi ga morali znati zadržati. Na tem je zrastle Labod in se okrepila blagovna znamka. Zato pričakujem, da bodo odgovorni poiskali najboljšo rešitev za bodoče delovanje podjetja z dolgoročno usmerjenostjo. Temu bi dal poudarek."

Pa še eno vprašanje. Glede na težko finančno stanje je večkrat silšati, da je tudi časopis velik strošek... kaj menite vi?

Gotovo da je manjša naklada tudi dražja, da je časopis v resnici določen strošek, kar pa ne pomeni, da bi se mu morali odpovedati. Berem ga redno in lahko rečem, da je zelo aktualen in pisan, da torej pomeni primerno informacije, ima pa tudi povezovalno vlogo, kar krepki pripadnosti firmi in daje občutek celote. Tudi sam se mu, kot upokojenec, ne bi rad odpovedal.

Hvala za pogovor!

Lidija Jež

Na seji konference sindikata so prisotni izvolili tudi novo namestnico predsednice, saj se je Mira Debeljak (na koncu mize desno) poslovila. Tako je nova namestnica Anica Baznik, prav tako iz Libne (levo), na sredi pa je nov sindikalni poverjenik Libne Marjan Unetič.

Dragi upokojenci!

Kot ste seznanjeni, bo vsak državljani Slovenije prejel certifikat, ki ga bo lahko v določenem zakonskem roku zamenjal za delnice. Menjava certifikatov za delnice je možna v podjetju, kjer ste bili zaposleni, na skladih ali v podjetjih, ki bodo javno razpisala to obliko. Ker ste veliko svojih ustvarjalnih, delovnih let pustili v Labodu, se v najtežjih časih rasti našega podjetja celo odrekli delu osebnega dohodka, ste gotovo živeli v veri, da je bila žrtev vredna, saj je šlo za "vaše" podjetje. Družbene spremembe so te razmere obrnile, toda dana nam je vendarle še ena možnost, da bo naše podjetje zares naše. Ker smo zaposleni pri tekstilu, ki je delovno in ne kapitalsko intenziven, je vrednost podjetja majhna, kar je sreča, saj ga tako lahko s certifikati delavcev in upokojencev ponovno in tokrat trajno dobimo v večinsko čast. V večinsko, ker je zakonsko 40 % vrednosti podjetja dodeljeno državi. Večinska last pa je veliko, saj je lahko pogoj za to, da bo podjetje ostalo in obstalo, da bodo pretekla težka leta in odrekanja še naprej trden in varen temelj za obstoj in za razvoj Laboda. Tu pa velja omeniti tudi podatek, da 20% vrednosti podjetja lahko kupimo s certifikati v celi vrednosti, nadaljnjih 40% pa s polovičnim popustom. Popust pa velja le pri zamenjavi certifikatov za delnice v podjetju kjer smo bili ali smo zaposleni. Če zamenjamo certifikat za delnico kje drugje, tega popusta ni. S tem dobimo za enako vrednost certifikata večji lastninski delež v lastnem podjetju, kot pa kje drugje - torej podatek, ki tudi ima svojo težo. Postajamo torej solastniki, s tem pa tudi sokreatorji naših poslovnih poti. Vabimo vas, da se nam pridružite, da se odločite še enkrat za Labod. Računamo tudi na vaše certifikate in zato vas bomo v teh jesenskih dneh povabili na pogovore, kjer si bomo izmenjali mnenja in stališča o lastninjenju. Svoja vprašanja pa lahko pošljete tudi na naslov uredništva. Časopis bo znova pogosteje izhajal in tako si lahko obetamo sprotne informacije in sprotne odgovore na vaša vprašanja. Razmislite in odločite se kot rečeno - še enkrat za naš in vaš Labod.

REKLAMA NI VSE, BREZ REKLAME PA VSE SKUPAJ NIČ NI

Doletel je bil Labod prisoten na mnogih prireditvah, prave komercialne akcije, kjer bo tudi naše ime intenzivneje izraženo, pa se z jesenjo šele začnajo. Uvod v ta dogajanja je plakat, ki je bil tiskan v dveh velikostih in bo na samih prodajnih mestih - torej v

trgovinah opozarjal na našo prisotnost. Gre za plakat, ki - kot poudarja g. Lojze Kopina, odgovoren za propagando - nina namena predstavljati konkretnega modela oz. naših proizvodov, ampak gre za izdelek, ki naj bi gradil naš imidž. Torej vedenje o Labodu, ki je proizvajalec elegantnejših, zahtevnejših izdelkov. Zato tudi zavrača pripombe, da na plakatu ni predstavljena srajca ali še kakšen drug naš izdelek. Zatrjuje, da je oblikovanje tega izdelka ustrezno širšim zahtevam in da je pri trgovcih

jih bo del revije Lady, torej bo prospekt dosegel veliko število naših kupcev, ostali izvodi pa bodo spremljali naše akcije na bližnjem sejmu mode, na izboru miss Slovenije kjer Labod tudi sodeluje ter nastope v raznih trgovskih hišah.

Prospekti bodo pospremili na pot turiste, ki bodo potovali z agencijo Royal. Ta agencija z Labodom že sodeluje, saj so tudi naši potrošniki, na njihovih predstavitvenih materialih pa je tudi reklama za ljubljanski Center mode. Prvi turisti, ki bodo prejeli naše prospekte pa bodo

DELOVATI ETIČNO

Skromni ljudje ne mislijo o sebi, da so manj - le manj mislijo nase

Ljudje, ki so prevzetni, vidijo sebe kot središče stvarstva. Na druge gledajo skozi veliki jaz in mali ti. Kadar se srečujejo z različnimi mnenji, pomeni to zanje boj na vse ali nič. Ker vedno želijo zmagati, bodo razumsko utemeljevali, prikrivali, pretiravali, lagali in se prepirali tudi, kadar nimajo prav. Trudili se bodo, da ne naredijo slabega vtisa. Prevzetnost jim ne dovoljuje, da bi izgubljali in prav zato jim njihov jaz uide iz nadzora. Zelo naporno mora biti živeti z željo, da moraš vedno imeti prav. Pa ne le naporno, tudi osamljeno, kajti prevzetnost človeka vedno ločuje od drugih. Kadar je vodilna sila v življenju želja, da žanjete le hvalo za uspeh, vas to ločuje od vas samih, od drugih in od možnosti za duhovno rast. Kadar menimo, da imamo le mi ključ do popolnega odgovora ali edine pravilne razlage dejstev, postanemo gluhi za odzive, ki nam nudijo dragocene nove ideje in predloge drugih.

V čem se razlikuje negotovost od prevzetnosti? Ljudje, ki dvomijo o sebi, sebe nimajo preveč radi in ne zaupajo lastnim odločitvam. Zato si zelo želijo, da bi jih imeli ljudje radi in jih sprejeli. Ne želijo vznemirjati okolice in vzbujati pozornosti. Ker težko vzdržijo pritiske od zunaj, niso moralno trdni. Lahko rečemo, da se imajo ljudje, ki dvomijo o sebi, za manjvredne, prevzetne pa za večvredne. Obe lastnosti pa sta posledica pomanjkanja samozaupanja in manjvrednostnega kompleksa. Zato ljudje potrebujemo pohvalo, saj se nam s tem krepi naš notranji jaz. Če ljudje nimajo dobrega mnenja o sebi, te občutke premagajo s tem, da grede tja, kjer imajo lahko nadzor nad vsem in nad vsemi. Če torej odraščas v okolju, kjer vladajo hvala, vzpodbuda in skrb, potem se naučis ceniti in spoštovati ljudi in razviješ tudi samozaupanje. Takšno zaupanje pa daje človeku moč, da kljub pritiskom deluje etično.

V organizaciji KANALA A je bila na ptujskem gradu modna revija za diplomatska predstavništva v Sloveniji. Sodeloval je tudi Labod in požel lepa priznanja. Ker smo menili, da je za omenjeno publiko gotovo dobrodošla tudi informacija o našem oddelku po meri oz. Centru mode, smo na posebnem prospektu predstavili tudi ta del naše ponudbe.

odmeven.

Te dni pa bodo prišli tudi prospekti, ki so se že v dveh sezonah uveljavili kot zelo uspešna poslovna poteza. Tokrat bo na enem prospektu združena celotna Labodova ponudba. Prospekt bo tiskan na osmih straneh, kar torej pomeni - glede na pomladansko akcijo, ko je imel vsak program svoj prospekt - tudi delen prihranek. Tiskan bo v 135.000 izvodih. Sto tisoč

oblikovalci, ki bodo v kratkem potovali v Krakov. Torej je tudi - glede ciljne skupine, kar je v zadnjem času pogosto poudarjeno - izbira kar prava.

Do zaledu pregovora, gre tudi misel na reklamo: Reklama ni vse, brez reklame pa vse skupaj nič ni. Zato je večja prisotnost Laboda v tiskanih medijih povsem razumljiva, podprle pa jo bodo tudi radijske reklame.

MODA MODA MODA

Te dni teče zaključevanje kolekcije za naslednjo pomlad in poletje. Tako je ves poslovni modni svet že dve sezoni naprej, ostali pa se oziramo za tekočo, jesensko kolekcijo.

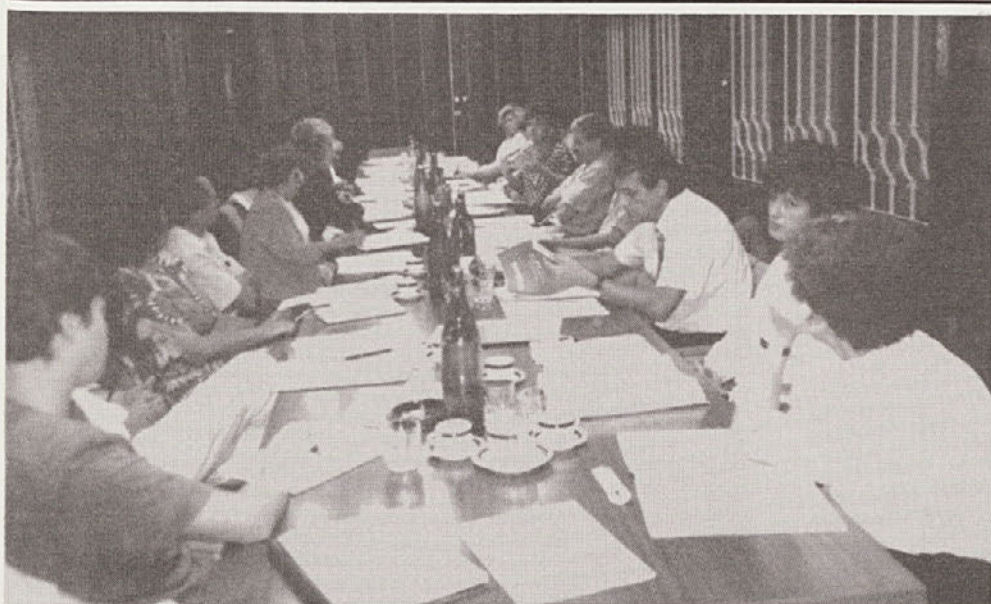
Marsikaj lepega in modnega bomo našli pri nas, nekaj kosov obvezne modne garderobe pa bomo poiskali še kje drugje. Na kratko pogledjmo, kaj nam moda narekuje za letošnjo jesen in zimo:

Vihnja oblačila so udobna, cevasta in segajo vse do gležnjev, dopolnjujejo jih krzneni dodatki. Kostimi poudarjajo pas, krila pa so ozka in dolga z visokim razporkom ali pa zvončasta in dolga. Tako pri krilih kot pri hlačah, ki so tudi širša, je pomemben visok pas. Popularni so hlačni kostimi v žensko-moških verzijah. Vračajo se obleke in novost je krilo-obleka, ki jo dopolnimo z bluzami. Bluze so letošnjo jesen na častnem mestu in zato jim je

posvečena še posebna pozornost.

Barve so naravne, usklajene z letnim časom. Popularna so ekološka - umetna - krzna, med dodatki tudi prava krzna. Priljubljen je twid, muflona, vtisi ročnega tkanja...

Na zdanjih seji delavskega sveta je vodstvo seznanilo prisotne z ukrepi za boljše gospodarjenje in s predlogom prerazporejanja delavcev iz administracije, ki so že delali v proizvodnji in nimajo ustreznih kvalifikacij, da se vrnejo v proizvodnjo. Leto dni naj bi zadržali sedanji osebni dohodek, če ta ne bi bil višji v proizvodnji. Vodstvo tudi poudarja, da je nujno treba spremljati tiste delavce v proizvodnji, ki ne dosegajo primernih rezultatov.

priznanje
LABOD-u Novo mesto

Ob 40-letnici krvodajstva v Sloveniji je tudi naše podjetje prejelo priznanje. Žal tako, kot v naši družbi sploh, tudi pri nas število krvodajalcev pada, med starejšimi pa imamo nekaj prav posebno uspešnih. Jože N ovak je kri daroval že 94-krat, Bojan Židanik 58-krat, Slavka Jerman 60-krat, Zdenka Biatnik nad 50-krat, pa še bi lahko naštevali. Škoda le, da je tistih, ki se vključujejo v to akcijo, vse manj. Manj pa je za to humano dejavnost posluha tudi sicer, saj tudi odnos organizatorja samega, tako na regijski kot tudi na občinski ravni, ni več tak, kot je bil nekoč.

Šopek modrosti

Kdor ne znam kruha ravno odrezati, ne more dobro shajati z ljudmi.

Češki pregovor

Pravi sovražnik te nikoli ne bo zapustil.

S. Jerzylec

Delo je za nekatere strašno enostavno, za druge pa enostavno - strašno.

Nihče drug nas ne more tako razočarati, kot lahko razočaramo sami sebe.

Pascal

Nekaj labodovcev je dolgo in vroče poletje izkoristilo tudi za izlet v gore. Ohladili so se v Krnskem jezeru, ki je imelo le 16 stopinj Celzija (ne vsi, le najpogumnejši), sicer pa so obišli dober del naših lepih gora. Praviijo, da je bilo naporno, toda nepopisno lepo.

Žensko podjetje

Čeprav smo vedno znova poudarjali, da smo izrazito žensko podjetje, je bilo v vrhu podjetja in tovarn vedno več moških kot žensk. Z zadnjo spremembo v vodstvu Delte, ki ima sedaj tudi direktorico, se je pri vodstvu tovarn to obrnilo v prid ženskam, saj so te na čelu vseh treh tovarn v programu vrhnjih oblačil in še največje tovarne srajc in bluz.

Iz nedovršnika v dovršnik

Ni dovolj, da delamo - treba je narediti in še marsikje bi bilo dobro preiti iz nedovršnega stanja na dorečeno (dovršeno).

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujem kolektivu CML in kolektivu Tip-Topa za denarno pomoč, za cvetje in za pozornost, ki so nam jo izkazali ob izgubi mojega dragega očeta.

Alenka Rakovec

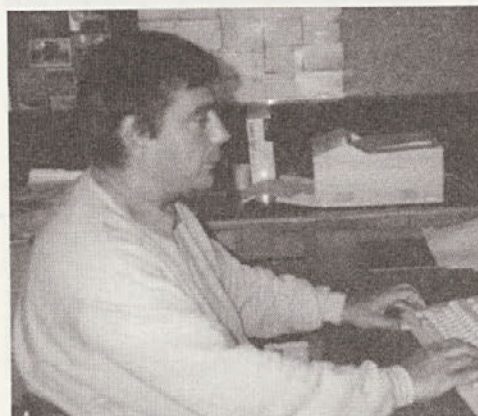
Sposojena anekdota

Dva turista potujeta po Afriki. Nenadoma eden od njih opazi, da se približuje lev. Prestrašen opozori sopotnika, ki hitro potegne iz nahrbtnika športne copate in si jih začne obuvati.
"Ali misliš, da boš tako obut prehitel leva?"

"To ne," odvrne drugi, "pač pa tebe..."

Čeprav ne gre za basen, ima ta anekdota tudi poduk, ki pravi, da trg in življenje požirata počasne in neprilagodljive, neiznajdljive, neokretne....

ŠPORT - uspehi našega Jureta

Na nedavnih sredozemskih igrah je bil v slovenski ekipi tudi naš sodelavec Jure Stegnar. Jure je zaposlen v AOP centru, sicer pa je več kot le ljubitelj odbojke. Pred letom dni je opravil izpit za mednarodnega odbojcarskega sodnika in odtlej se mu svet odpira. Slovenija ima le 3 mednarodne sodnike, nekaj pa je še kandidatov.

"Doživetje sredozemskih iger je bilo zelo lepo," pravi. Štirinajst dni je preživel s kolegi sodniki za odbojko v hotelu, 30 km oddaljenem od kraja, kjer so stanovali igralci. Čas je hitro minil, kajti, ko sodniki niso bili zasedeni, so poslušali razna predavanja o

novostih v tem športu, o izboljšavah in še o marsičem, vezanem na šport. Odbojka je v svetu zelo priljubljena in Jure meni, da bi bilo dobro tudi na naših tleh še kaj postoriti za to, da bi ta, že tako priljubljen šport postal še bolj množičen.

Igre so se odvijale na območju kar 400 kilometrov, da so lahko videli kar lep del Francije. Uradni jezik na mednarodnih tekmovanjih je angleščina, Jure pa se pritožuje, da Francozi slabo obvladajo tuje jezike, vendar so se kljub temu razumeli, saj so sicer zelo prijazni in gostoljubni.

Jure je sodil 2 tekmi, ker je odstopil druge tekme ostalim kandidatom, ki še potrebujejo določeno število mednarodnih tekem za izpolnitev zahtevanega števila. Na sredozemskih igrah je torej Jure sodil tekmo med Hrvaško in Španijo ter Hrvaško in Grčijo. Pred temi igrami pa je bil letos tudi že na tekmah na Češkem, Madžarskem in v Nemčiji. Za omenjene igre je dobil 7 dni izrednega plačanega dopusta in se za razumevanje in podporo zahvaljuje vodstvu Laboda. Hvaležen pa je tudi svojim sodelavcem v centru, kjer mu omogočajo odsotnost in poskrbe s skupnimi močmi, da delo ne trpi.

labod

Je glasilo delavcev tovarne oblačil Iz Novega mesta. Izhaja mesečno v nakladi 2000 izvodov. Glavna in odgovorna urednica Lidija Jež, tehnični urednik Stane Cimerman. Grafična priprava: FOTOLITORETUŠERSTVO Cimerman Novo mesto, TISK: Opara Novo mesto. Glasilo se šteje med proizvode informativnega značaja, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5%.